

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНТРОЛІНГ У ПТБД

Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

Галузь 07 "Управління та адміністрування"

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Контролінг у ПТБД
Викладач (-і)	Шеленко Діана Іванівна, доц., к.е.н., доц. теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380990662326
E-mail викладача	diana.shelenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Контролінг у ПТБД – це наука, що спрямована на засвоєння теоретичних знань та набуття практичних навичок контролінгу для успішного функціонування і розвитку бізнесу.</p> <p>Предмет Контролінг у ПТБД – методи і засоби створення та ефективного використання системи контролінгу на підприємстві в ринкових умовах.</p> <p>Об’єкт дослідження Контролінг у ПТБД – система управління витратами і прибутком на підприємстві в ринкових умовах.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <p>Змістовий модуль 1. Роль контролінгу в системі управління підприємством.</p> <p>Змістовий модуль 2. Прийняття управлінських рішень у контролінгу.</p> <p>Змістовий модуль 3. Організаційно-методичні основи створення системи контролінгу на підприємстві</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою “Контролінг у ПТБД” є отримання знань з питань організаційно-методичної побудови системи контролінгу на вітчизняних підприємствах, що покликана забезпечити їх успішне функціонування в довготривалій перспективі. Засвоєння матеріалу передбачає цілеспрямовану роботу над вивченням спеціальної літератури, активну участь під час лекційних і практичних занять, максимальну зосередженість при виконанні індивідуальних завдань та самостійної роботи.</p> <p>1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Контролінг у ПТБД” оволодіння знаннями з концепції контролінгу та навичками використання методів контролінгу в управлінні підприємством для забезпечення його прибутковості на основі прийняття ефективних управлінських рішень. Важливість питань, що розглядаються в даній дисципліні, полягає в необхідності знань основних принципів, сутності і методик контролінгу, організації системи контролінгу на підприємстві, чинників впливу його на ефективність діяльності підприємства. У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних і практичних занять. Велике значення під час вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів над спеціальною літературою, конспектами, вправами.</p> <p>1.3. Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми:</p> <p>1. Студент повинен знати:</p> <p>1.1. Суттєвості стратегічного і оперативного контролінгу на підприємстві.</p> <p>1.2. Об’єкти контролінгу для ефективного управління ними.</p> <p>1.3. Концепції управлінського обліку як основи контролінгу.</p> <p>1.4. Процес бюджетування на підприємстві для обґрунтування майбутніх шляхів його розвитку.</p> <p>1.5. Основи контролінгу інвестиційних проектів.</p> <p>1.6. Аналітичне та інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень.</p>	

1.7. Організаційно-методичні основи впровадження контролінгу на підприємстві.

2. Студент повинен уміти:

- 2.1. Визначати орієнтацію, цілі та головні завдання стратегічного контролінгу.
- 2.2. Визначати мету та завдання оперативного контролінгу.
- 2.3. Користуватися інструментами стратегічного та оперативного контролінгу.
- 2.4. Визначати витрати і центри відповідальності відповідно до класифікаційних груп.
- 2.5. Встановлювати види витрат для калькуляції і визначення фінансових результатів, для прийняття управлінських рішень та для контролю і регулювання.
- 2.6. Використовувати методи обліку та калькулювання витрат.
- 2.7. Застосовувати сучасні методи обліку та калькулювання за прямими витратами та за видами діяльності.
- 2.8. Вибирати методи і бази розподілу накладних витрат.
- 2.9. Створювати систему бюджетів на підприємстві.
- 2.10. Розробляти і аналізувати гнучкі бюджети.
- 2.11. Організовувати бюджетний контроль і управління на підприємстві.
- 2.12. Виявляти критерії оцінки інвестиційних проектів у контролінг і їх застосовувати;
- 2.13. Вибирати пріоритетні інвестиційні проекти.
- 2.14. Збирати та обробляти первинну інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень.
- 2.15. Визначати критерії прийняття управлінських рішень в контролінгу.
- 2.16. Створювати службу контролінгу на підприємстві, визначати її функції;

3. Студент повинен мати навички:

- 3.1. Визначення цільового кола ділових партнерів та формування ефективних партнерських зв'язків.
- 3.2. Визначення персональної відповідальності за досягнення цілей інвестиційного проекту.
- 3.3. Налагодити роботу центрів відповідальності на підприємстві.
- 3.4. Організації інформаційного забезпечення прийняття рішень щодо доцільності ділової співпраці.

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

Компетентності

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.							
ЗК 7. Здатність працювати в команді.							
СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.							
5. Організація навчання							
Обсяг навчальної дисципліни 90 год.							
Вид заняття			Загальна кількість годин				
Лекції			16				
семінарські заняття			16				
самостійна робота			58				
Ознаки курсу							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий			
8	076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	4		вибірковий			
Тематика курсу							
Тема		кількість год.					
		Денна форма			Заочна форма		
		лекції ї	семінар и	самостій на робота	лекції ї	семінар и	самостій на робота
Тема 1. Фундаментальні поняття контролінгу		2	2	6	1	1	8
Тема 2. Організаційна структура, функції та технологія управління		2	2	6	1	1	8
Тема 3. Комунікаційний процес у системі контролінгу		2	2	6	1	1	8
Тема 4. Система показників та інструментарій контролінгу		2	2	6	1	1	8
Тема 5. Контролінг ефективності використання ресурсів		2	2	6	1	1	8
Тема 6. Контролінг господарських процесів		2	2	6	1	1	8
Тема 7. Контролінг функціональних напрямків діяльності		2	2	6	1	1	8
Тема 8. Організаційні аспекти створення служби контролінгу		2	2	6	1	1	8
ІНДЗ				10			10
Усього годин		16	16	58	8	8	74
6. Система оцінювання курсу							
Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)						
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзаменаційна робота	Сума балів з навчальної		
	Модуль 1	Модуль 2					

	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне науково-дослідне завдання	(екзамен)	дисципліни
	Теми 1-8	Теми 1-8	Теми 1-8	Теми 1-8	
	30	10	10		
	50			50	
Семінарські заняття	Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.				
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.				
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).</p> <p>Студент бере за основу реальне підприємство на якому працює він, його батьки, родичі чи знайомі; або яке розміщено за місцем проживання.</p> <p>Вихідними даними є загальні характеристики підприємства, характер виробничої діяльності, асортимент продукції, що випускається, ринкові позиції.</p> <p>Розробляє та оформляє роботу “Техніко-економічні показники підприємства” на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі:</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів).</p> <p>ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів).</p> <p>ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>				
7. Політика курсу					
<p>Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання. Правильна відповідь на 1, 2, 3 питання білету оцінюється максимум в 10 балів; 4 задача оцінюється максимум в 20 балів.</p> <p>Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.</p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.</p>					
8. Рекомендована література					
<ol style="list-style-type: none"> Білик М.Д. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання: навч. посіб. Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ. КНЕУ. 2013. 689 с. Брітченко І.Г., Князевич А.О. Контролінг : навч. посіб. Рівне : Волинські обереги, 2015. 280 с. Бруханський Р.Ф. Контролінг. Курс лекцій (для студентів спеціальності «Облік і аудит»). 					

Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 114 с.

4. Верба В.А., Шипуля І.С. Впровадження системи бюджетування на підприємствах АПК: методичні положення та специфіка. Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В. Гетьмана, 2016, №36- 37, С.40-51.

5. Давидович І. Є. Контролінг: навчальний посібник. Київ, Центр учбової літератури, 2008. 552 с.

6. Куліш Д.В. Необхідність бюджетування на підприємстві агропромислового комплексу. Науковий вісник Полісся. - 2016. - Вип. 2. - С. 166-173. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2016_2_28

7. Основи бюджетування: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / [Л.П. Батенко, Т.О. Зінкевич, О.О. Кизенко та ін.]; за заг.ред. Л.П. Батенко. Київ. КНЕУ, 2010. 202с.

8. Маркіна І. А. Таран-Лала О. М., Гунченко М. В. Контролінг для менеджерів : навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури, 2013. 304 с.

Викладач

Шеленко Д. І.